

AO

Barbora Gero

MRTVI NEPLAČÚ

piaty historický detektívny príbeh
Leopolda Sanitasa

MRTVI NEPLAČÚ

Barbora Gero

Autor: © Barbora Gero
Ilustrácie: © Viliam Dudáš
Obálka: © Zuzi Maat
Korektúra: Lenka Mondočková
Vydavateľ: Barbora Gero
Rok: 2022

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora.

ISBN: 978-80-570-4161-0

Venované MOJEJ LÁSKE

Slovo autorky

Dej a osoby v rámci knihy sú dielom autorovej fantázie, i keď v historickom kontexte. Kniha nie je učebnicou dejepisu, a preto nemusí striktne kopírovať históriu.

Úvod

Vrah sa skláňal nad svojou obeťou a z jeho očí už od pohľadu vyžaroval strach, údiv a zvláštne zrnko šialenstva. Nechápal len jedno: ako sa to mohlo stať? Ako je možné, že sa nechal vyprovokovať?

Žena ležala pri jeho nohách, jej krásne štíhle telo sa vynímalo na tmavej kamennej dlažbe. V bočnej uličke bol neporiadok a šíril sa odtiaľ strašný zápach. Vládla tam tma, ktorú nepretínalo ani svetlo pouličných lúčov na hlavnej ulici.

Vrah sa ešte raz pozrel na svoju obeť a vryl si jej črty do pamäti. Ryšavé vlasy v hustých vlnách padali na ženine pleciah a plné červené pery priam vyzývali k bozkom. Sklonil sa nad ňu a zavrel jej svetlomodré oči, ktoré sa pozerali kamsi do neba.

So svojimi hriechmi sa tam aj tak nedostaneš, pomyslel si zúrivo.

Náhle začul blížiac sa kroky. Mladú ženu v zelenom kabáte, spod ktorého vykúkali modré šaty s kvetinovým vzorom, chytil za obe ruky a po studenej zemi ju odtiahol preč.

O pár dní začali mesto Viedeň zaplavovať časti ženského tela. Najskôr našli pravú ruku, potom trup a nakoniec, v múzeu voskových figurín v zábavnom parku Práter, aj hlavu. Polícia nelenila a pátranie po páchatel'ovi tak ohavného zločinu, ktorý pobúrilo obyvateľov hlavného mesta monarchie, rozbehla na plné obrátky. Vraha Valentíny Bergerovej vypátrali na základe jeho vzťahu s ňou a vďaka chýbajúcemu alibi.

Mladého muža Félixu Kaufmana zatkli a obvinili z brutálnej vraždy a následného rozštvrtenia tela svojej snúbenice.

Kapitola 1

Leopold Sanitas, mladý lekár z Nitry z Horných Uhier, sedel vo vlaku smerujúcom do Viedne a díval sa von oknom. Pozoroval míňajúce sa stromy, siluety ľudí, obydlia postavené blízko trate, až pohľadom prešiel na tmavé mračná valiace sa oblohou. Rukou sa opieral o okenný parapet a bradu si držal v dlani. Bol zasnený a myšlienky mu ubiehali domov.

Ani neviem, kde domov vlastne mám, pomyslel si. Je ním rodičovský dom v Dolnom meste na Farskej ulici? Alebo dom, ktorý mu podaroval nitriansky biskup Roškováni za vyriešenie vražd katolíckych kňazov v Hornom meste? Alebo možno vo Viedni, kde teraz žije jeho matka s novým manželom, a kam práve mieri na vianočné sviatky.

Mal pochybnosti, kam patrí. Ale nadobúdala stále neodbytnejší pocit, že je to práve starobylá Nitra so svojím monumentálnym hradom, kde mu srdce prekypuje spokojnosťou.

V súvislosti s tým si spomenul na rozhovor spreď pár týždňov.

„Musím vás na sviatky opustiť. Matka si praje, aby som strávil Vianoce a Nový rok s ňou a ja jej želaniu vyhoviem.“

„Žiaden strach, my to tu bez teba zvládneme,“ uistil ho Andrej Viest, priateľ a správca jeho majetku v jednej osobe, a poštipal svojho malého syna na ružové líčko. Ten zvrátil baculatú tvár a zamrňal, ale nezaplakal. Andrej po smrti svojej manželky vychovával Martinka sám a snažil sa mu čo najlepšie vynahradiť matku, občas to však preňho bolo náročné.

„Oba domy, majetky na Zobori a v Nagybábe sú na zimu pripravené, a tak sa nemusíš obávať. Adam ešte zašiel s Cézarom k peregovi na Zobor po súhlas so stavbou nového domu.“ Andrej úkosom pozrel von z okna, kde sa pomaly ale isto

stmievalo, a potom s obavami dodal: „Mal by sa každú chvíľu vrátiť.“

Všetci si už zvykli na nového člena domácnosti. Adam bol napoly cigán a vyrastal v sirotinci. V prípade vražedného sprisahania, ktoré vyšetrovali v Prešporoku, im veľmi pomohol a stal sa súčasťou ich domácnosti ako nový sluha. Mladý chlapec bol šťastný, že má domov, prácu a pocit rodiny, ktorý nikdy nezažil. Aj gazdiná Mária si zvykla na prišielca a jeho verného čierneho psa Cézara.

A tak teraz Leopold Sanitas sedel vo vlaku a svoju nitriansku rodinu ponechal samotnú. Keď výpravca ohlásil najbližšiu stanicu, mladý lekár vstal a obliekajúc sa podišiel až k vlakovým dverám. Vystúpil na Nordbahnhof a zdvihnutím ruky privolať poslíčka s vozíkom. Prešiel cez vnútorné nádvorie s koľajnicami a vošiel do hlavnej budovy.

Nové nádražie bola impozantná stavba navrhnutá architektom Theodorom Hoffmannom v romanticko-historickom štýle s maurskými a toskánskymi vplyvmi. Trojlodový vestibul mal na dĺžku 137 metrov a na šírku viac než 32 metrov a bol jeden z najkrajších.

Leopold s poslíčkom a batožinou na vozíku obišiel mramorovú sochu zakladateľa železnice Anselma Salomona Freiherra von Rothschilda a vyšiel von.

„Pán doktor Sanitas?“ pristúpil k nemu kočiš v krásnej bordovej uniforme so zlatými gombíkmi a mierne sa mu uklonil.

„Áno, to som ja.“

„Prosím, poďte za mnou. Posiela ma barónka von Riefel.“

Leopoldovi v hlave vírila myšlienka, či si zvykne na nové meno svojej matky. Bol to zvláštny pocit.

Nasadol do čakajúceho koča a len čo poslík naložil kufre, vyrazili do štvrte Josefstadt. K vnútornému mestu Viedeň ju pripojili spolu s ostatnými viac ako tridsiatimi predmestiami.

V roku 1862 nadobudlo účinnosť nové rozdelenie okresov. Štvrť Josefstadt zahŕňala predmestie s rovnakým názvom, jej súčasťou boli aj Strozsigrund a Breitenfeld ako celok, a tiež časti Altlerchenfeld a Alsergrund.

Koč prechádzal ulicami hlavného mesta monarchie a Leopold uvažoval, aké budú jeho prvé vianočné sviatky s novou rodinou. Do Viedne cestoval často kvôli majetkom, ktoré tu matka zdedila a o ktoré sa staral ich správca. Neraz musel uznať, že vrúcnejšia južanská nátura mu vyhovovala viac a chladné privítania s Viedencanmi ho nikdy veľmi netešili. Veril však, že matka tu po otcovej smrti našla svoje šťastie a to preňho bolo dôležité.

„Ste doma, pane,“ úctivo ho vyrušil z úvah kočiš a zoskočil na zem.

„Doma,“ potichu zopakoval Sanitas, vyklonil sa z okienka a obzrel sa dokola. Ulica Lenaugasse bola súčasťou štvrte pomenovanej po cisárovi Jozefovi I. Preslávila sa ako sídlo viedenskej buržoázie, žilo tu mnoho štátnych zamestnancov, ale aj intelektuálov a umelcov. Tunajšia najznámejšia budova patrila divadlu založenému v roku 1788, a teda najstaršiemu divadlu vo Viedni. Jeho dosky sa spájali s takými velikánmi hudby, ako bol Ludwig van Beethoven a Johann Strauss starší.

Leopold zdvihol hlavu a zadíval sa na dom baróna von Riefel. Bol vysoký štyri poschodia a viedla k nemu obrovská drevená brána, ktorú nad klinovým kamenným vchodom zdobila bradatá hlava Turka. Keď kočiš zabúchal, brána sa s rachotom otvorila a odhalila pohľad na širokú príjazdovú cestu, ktorá oblúkovo viedla k malebnému nádvoriu. Na ňom sa nachádzala fontána s renesančnou sochou okrídleného posla bohov Hermesa. Vzadu boli stajne pre kone a kočiare.

Hneď ako vystúpil, ujala sa ho pekná mladá slúžka, ktorá ho po schodisku viedla na prvé poschodie. Cestou míňali prijíma-

cie miestnosti, jedáleň, koncertnú sálu, biliardovú miestnosť a mnohé ďalšie izby. Vzduch naplňala všadeprítomná vôňa vosku na nábytok a čečiny, ktorá navodzovala sviatočné pocity.

„Na druhom poschodí sú spálne milost'pani barónky a pána baróna a izby pre hostí ako aj vaša, mladý pán,“ vysvetľovalo mu po ceste dievča a biela sukňa mu šuchotala o nohy obuté v členkových topánkach.

Leopold počúval len na pol ucha a so záujmom sa obzeral dokola. Všetky izby boli krásne a vkusne zariadené, dominovali v nich tapacirované kreslá, pohovky, vitríny so sklom a s porcelánom a rôzne suveníry z ďalekých ciest, ktoré si priniesol matkin manžel.

„Ale vy nie ste z Viedne?“ prerušil dievčenský švitorivý hlas. „Váš prízvuk,“ objasnil Leopold.

„Ach, áno,“ zapýrila sa slúžka, „pochádzam z Českého kráľovstva, z Prahy.“

Leopold vedel, že presídlenie kráľovského dvora z Prahy do Viedne ako aj zhoršujúca sa hospodárska situácia donútili mnohých Čechov presťahovať sa, a tak v cisárskom hlavnom meste vytvorili druhú najsilnejšiu menšinu.

„Vaša nemčina je veľmi pekná, pane,“ pochválila na oplátku ona Sanitasa. Ten si spomenul na svojho prísneho profesora nemčiny, ako ho trápil s dokonalou výslovnosťou. Vtedy sa naňho Leopold hneval. Teraz mu bol za to vd'ačný.

Slúžka pristúpila k vysokým bielym dverám a zaklopala. Keď sa ozval pokyn, pootvorila ich a nechala Leopolda vstúpiť. Potom za ním potichu zavrela.

Matka bola stále krásna žena. Už na pohľad štíhla a odetá v smaragdových šatách, vstala a podišla k svojmu synovi. Vrúčne ho objala a nechala si pobožkať ruku. Potom mierne odstúpila a premerala si ho zelenými očami. „Pochudol si,“ smutne

skonštatovala. Pán Boh jej nedoprial iné deti, iba Leopolda, a ona ho milovala vrúcnou a bezhraničnou láskou. „Asi by som sa mala vrátiť do Nitry a dohliadnuť na tvoju stravu,“ vyčítavo podotkla.

„To nie je nutné, matka,“ uistil ju Sanitas. „Mária sa o mňa stará a aj Jakub. Len nemám toľko času,“ ospravedlnil svojho starého sluhu a gazdinú. „A potom, prečo by si sa vracala? Myslel som, že si tu šťastná!“

„Áno, to som,“ pani Oľga sklopila oči, „ja ťa len nechcem nechávať samého.“

„Už nie som malé dieťa,“ príkro jej odpovedal Leopold. Nechcel byť na ňu zlý, ale nepotreboval, aby ho niekto vodil za ruku.

Matka sa otočila a posadila sa k stolíku. „Nie, to nie si,“ smutne doložila. Potom však radostnejšie dodala: „Som rada, že si prišiel. Strávime vianočné sviatky pekne všetci spolu a ty si odýchneš. O chvíľu bude večera.“ Zazvonila na slúžku a tá pri niesla čiernu kávu a rôzne koláčiky. Sanitas si všimol, že sú medzi nimi aj tvarohové, ktoré mal najradšej.

Rozhovor príjemne plynul keď vtom do miestnosti vstúpil barón Albert von Riefel. Leopoldovi priateľsky podal ruku a manželku pobožkal na obe líca. Až potom spokojne dodal, ako rád ho vidí a zároveň sa ospravedlnil za neskorší príchod. Usadil svoje vysoké štíhle telo do kresla oproti a upriamil na hosta hnedé oči. Mal príjemnú inteligentnú tvár lemovanú prešedivými vlasmi, ktoré v minulosti museli byť čierne, teraz im však chýbali hustota a nepoddajnosť. Leopolda opäť zaujali jeho ruky. Už keď sa s ním prvýkrát stretol, všimol si ich jemnosť a až žensky štíhle prsty.

Pred večerou sa šiel opláchnuť a dožičil si horúci bylinkový kúpeľ. Potom si obliekol žaket a zišiel do jedálne, kde sa podávali bohaté a chutné pokrmy. Všimol si, že matka nechala

pripraviť všetko, čo mal rád, a sledovala každý jeho pohyb. Bola spokojná, keď videla, ako mu chutí.

„Zajtra ráno pôjdeme spoločne do kostola,“ povedala, keď sa lúčili pred spálňou, a na čelo mu nakreslila krížik, ako to robila, keď bol malý.

Sanitas cítil únavu, a tak neodporoval. Popravde, veľmi sa mu tam nechcelo, radšej by si pospal, ale chcel matke urobiť radosť, a tak súhlasil.

Ráno krásne svietilo slnko, obloha bola bledomodrá, ale vzduch studený a mráz prenikal až do špiku kostí.

Všetci sa riadne naobliekali a kočom sa vybrali do ned'alekého barokového kostola Maria Treu, ktorý bol pomenovaný podľa obrazu Josefa Herza, namaľovaného pri príležitosti morovej epidémie v roku 1713.

Leopold si namočil prst do svätenej vody a prežehnal sa. Na čele cítil jej chlad a jemne ho striaslo. V chráme vládla posvätná atmosféra vyvolaná množstvom veriacich, ktorí čakali na začiatok omše.

Matka s barónom sa posadili do predných lavíc a Sanitas sa usadil medzi nich. Snažil sa upokojiť si myseľ a sústrediť sa na omšu, ktorá práve začala, ale išlo mu to len veľmi ťažko. Občas sa pozastavil nad tým, ako mu je liturgia vzdialená a slová a úkony opakuje akosi spamäti.

„Už môžeme ísť,“ na ľavom ramene pocítil matkinu dlaň, „je po omši.“ Vstala zároveň s manželom, obaja pripravení na odchod.

Leopold si nasadil klobúk, kožené rukavice a vydal sa za nimi. Prudké zimné slnko ho oslepilo, až musel zažmurkať.

„Doktor Leopold Sanitas?“ začul za sebou jemný hlas. Otočil sa a uvidel staršiu ženu v čiernom kabáte, ktorý jej visel na kostnatom tele, klobúk len sťažka zakrýval šedivé nepoddajné vlasy. Vodovo modré oči nervózne preskakovali zo strany na

stranu, akoby čakala nejaký útok, a v dlaniach žmolila vreckovku.

Leopold prikývol.

„Potrebovala by som sa s vami porozprávať,“ nástojila.

„Ja vás nepoznám.“

„Ale ja vás áno. Čítala som o vašich prípadoch v novinách, a keď som vás tu uvidela,“ žena začala habkať, „ja... vedela som, že je to osud.“

„Leopold, pod', prosím,“ začul matkin neoblomný hlas. „Už na teba čakáme.“

Sanitas vykročil ku kočiaru, neznáma ho však chytila za dlaň. „Prosím vás. Môjho syna neprávom obvinili z vraždy jeho snúbenice. O dva týždne ho čaká povraz. Oslobod'te ho.“

Leopold sa na ňu súciteľne zadíval. Vedel si predstaviť, ako musí táto žena trpieť, ale pomôcť jej nedokázal. A hneď jej to aj povedal.

„Ale vy predsa môžete,“ plačlivo mu oponovala, „viete, aké strašné je pre matku, keď jej syna popravia a všetci ľudia si myslia, že ste vychovali diabla?“

Veriaci pred kostolom sa na nich začali so záujmom dívať a obzerať si ich. Ich správanie budilo dojem nepatričnosti. Leopold sa snažil ženu upokojiť, ale jej usedavý plač priťahoval pohľady ľudí ako svetlo nočné motýle.

Vtedy v zornom poli zachytil pohyb, ako sa k nemu rýchlymi krokmi náhlila pani Ol'ga.

„Leopold, čo sa to tu deje?“

„Nič, matka. Už idem.“ Po odpovedi sa otočil k neznámej žene. „Je mi ľúto, ale som vo Viedni na návšteve a nemôžem vám pomôcť. A tu ani nemám žiadnu právomoc.“

„Ale poznáte cisára. Každý vie, že ste sa s ním stretli a on si vás považuje. Prosím,“ jej pohľad bol taký zúfalý, že aj v namo-súrenej matke sa začali topiť vnútorné ľady.

„To sú všetko len výmysly novinárov,“ pokúsil sa ešte naposledy vymaniť z jej prosby, „nemôžete veriť všetkému.“

„Možno,“ zašepala žena, „ale ja už nemám inú možnosť. Môjho jediného syna zabijú za niečo, čo nespáchal. Musíte zabrániť ďalšiemu zlu.“

Jej smútok preťal hlas pani Ol'gy. „Dnes večer okolo šiestej k nám príd'te na návštevu. Môjmu synovi všetko vysvetlíte a on sa potom sám rozhodne, či vám chce a vie pomôcť, alebo nie.“

Neznáma sa na znak vďaky mierne usmiala a chystala sa svojej záchrankyni pobožkať ruku. Barónka ju citlivo odtiahla a len jej narýchlo povedala adresu. „A teraz už pod' domov,“ posúrila syna, „lebo Albert sa nám od hladu zblázni.“

Ako sa blížila dohodnutá hodina stretnutia, Leopold pocítil, že v ňom rastie nervozita. Sedel v modrom salóniku a čakal na návštevu. Nemal rád, ale to sa mu v poslednej dobe stávalo často, keď ho niekto vytrhol z rodinného pokoja. Avšak žena práve prišla a nateraz sa s tým nedalo nič robiť.

„Pod'te, posad'te sa,“ privítala neznámu pani Ol'ga a usadila ju do kresla vo farbe oblohy.

Leopold si oprel hlavu o operadlo a vyzval ženu, aby mu všetko povedala.

„Môjho syna Félixu obvinili z vraždy jeho snúbenice Valentíny Bergerovej. Ale on to neurobil. Miloval ju.“

„V poriadku,“ jemne prerušil jej nárek Sanitas. „Povedzte mi niečo viac o vašom synovi a o jeho vzťahu k snúbenici.“

Aby sa lepšie sústredil na slová, privrel oči a začal sa pohrávať s obrúčkou na prstenníku. Bol to dar z lásky a on ho málokedy dával dole.

„Nuž,“ žena sa zadívala niekam do diaľky, akoby chcela priťahnúť svoje spomienky akousi neviditeľnou silou. Vzápätí pokračovala: „Félix je jedináčik. Vychovávala som ho sama. Viete,